

Abonamentele

Pentru Sibiu:

1 lună 85 cr., $\frac{1}{4}$ an 2 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 5 fl., 1 an 10 fl.

Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună
 mai mult.

Pentru monarhie:

1 lună 1 fl. 20 cr., $\frac{1}{4}$ an 3 fl. 50 cr.,
 $\frac{1}{2}$ an 7 fl., 1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

$\frac{1}{4}$ an 10 fr., $\frac{1}{2}$ an 20 fr., 1 an 40 fr.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

Insertiunile

Un șir garmond prima dată 7 cr.,
 a doua oară 6 cr., a treia oară 5 cr.,
 și timbru de 30 cr.

Redacțiunea și Administrațiunea:
 Sibiu, strada Cismădiei Nr. 3.

Se prenumără și la poste și librării.

Un număr costă 5 cr.

Epistole nefrancate nu se primesc.
 Manuscripte nu se înapoiază.

Conjecturi politice.

I.

Presa opozițională, lipsită de relațiuni cu cercurile hotărâtoare, are o deosebită înclinare spre politica conjecturală. Fiindu-i preste puțină să iee informațiuni sigure despre hotărârile guvernului, despre greutățile, cu care el se luptă, și în genere despre factorii mai mult ori mai puțin tainuți, care determină situațiunea, ea este silită să presupună, să interpreteze, să tragă conclusiuni, în genere să vorbească pe ghicite. Aceasta mai ales cu privire la politica externă, care se face totdeauna cu multă discrețiune.

Noi ne-am ferit din adins de asemenea politică conjecturală. Ni se pun în fața noastră de multe cestiuni, asupra cărora ne putem pronunța în deplină cunoștință de cauză, încât ne pare bine, dacă ne rămâne timp destul, ca să lămurim pozițiunea noastră față cu aceste, și ar trebui să ne facem muștrări, dacă ne am mai preocupa și cu cestiuni, asupra cărora nu ne putem pronunța cu destulă siguranță.

Un întreg șir de împregiurări ne face însă, ca cu toate acestea să nu ne mai stăpânim înclinarea spre politica conjecturală.

Punem în fruntea acestui șir cestiunea Croației.

Diarele maghiare par inclinate a presupune, că Croații n'ar fi atât de îndrăgăniți precum sînt, dacă ei nu s'ar crede susținuți de unele dintre cercurile politice de preste Laita, ba chiar și de persoane cu oare-care trecere la Curte. Noi nu putem ști, dacă este ori nu întemeiată această presupunere, căci nu avem, ceea ce de sine se înțelege, relațiuni nici cu Croații, nici cu cercurile politice de preste Laita și cu atât mai puțin cu persoane, care au trecere la Curte. Când ni s'ar dice dar', că toată gălăgia din Croația nu are în aparatul de acțiune politică decât menirea de a face presiune asupra guvernului maghiar și asupra opiniunii publice maghiare, nu am pute să răspundem decât: Noi nu știm nimic; stăm și așteptăm, ca să vedem ce va urma mai departe.

E însă un lucru, pe care îl știm cu toată siguranța.

Sînt în monarhia noastră trei ministere deosebite: știm cu toată siguranța, că între aceste trei ministere nu există acea unitate de vederi, pe care cu toții trebuie să o dorim.

Și pentru-ca să nu ne pierdem în frase convenționale, vom accentua numai decât politica externă.

E de sine înțeles, că politica externă este una dintre atribuțiunile coroanei, care ea singură reprezintă întreaga monarhie și este adevăratul centru magic al unității noastre politice. Ministerul de externe nu poate dar' să țină seamă de interesele speciale fie ale Ungariei, fie ale țărilor de preste Laita, ci trebuie să aibă în vedere numai interesele comune ale întregii monar-

chii și puterea tronului habsburgic. Se poate dar' întempla, ca una ori alta dintre hotărârile luate de ministerul de externe în unire cu coroana să jignească până la un grad oare-care interesele speciale ale Ungariei ori ale vreuneia dintre țărilor de preste Laita, căci adese-ori sîntem siliți a sacrifica interesele mai mici și mai speciale, ca să asigurăm altele mai mari și mai generale.

Nu le va fi scăpat însă nici chiar observatorilor mai superficiali din vedere, că adese-ori, prea adese-ori cercurile politice ale Ungariei nu sînt mulțumite cu politica externă a monarchiei, încât par'că am fi încercați să dicem: prea multe interese speciale are Ungaria de astăzi, prea adese-ori se întemplă să fie sacrificate interesele ei, fiindcă nu sînt identice cu ale monarchiei întregi și cu ale tronului!

Ca să nu mergem prea departe, ne aducem aminte de gălăgia, pe care o făceau Maghiarii în timpul ultimului războiu. Interesele monarchiei, așa precum le înțelegea coroana și ministerul de externe, cereau să observăm o atitudine neutrală, deopotrivă binevoitoare față cu ambele puteri războite: interesele speciale ale Ungariei cereau însă să ne aliam cu Turcii. Deci interesele monarchiei au primat, și interesele Ungariei au fost sacrificate.

În urmă, după-ce Turcii au fost înfrânți, interesele monarchiei au cerut, ca unele părți din imperiul otoman, Bosnia și Herțegovina, să fie ocupate de noi. O sută de ani mai înainte, la 1775, ministrul Kaunitz prevăduse această eventualitate într-o notă adresată la 5 Ianuarie Baronului Thugut, în care anunță principiul, că dacă Turcia nu se va pute susține față cu Rusia, monarhia noastră va trebui să ocupe pozițiunile, de care are trebuință spre a-și asigura înfrîurirea legitimă asupra Orientului. Cu toate aceste ocuparea unor asemenea pozițiuni a produs în cercurile politice ale Ungariei efectul unui lucru, care jignesc interesele speciale ale regatului ungar. Astfel interesele noastre au fost și astădată sacrificate.

În urmă interesele monarchiei au reclamat stabilirea unor relațiuni de reciprocă bunăvoință cu țările vecine și în deosebi și cu România. Încă pe la începutul secolului trecut, fiind vorba de stabilirea puterii Habsburgilor în țările române, împăratul aprobă opinia emisă de consiliul de războiu, că nu putem stăpâni aceste țări, dar' tocmai de aceea trebuie să ne dăm cu atât mai virtos silință, ca să ne câștigăm simpatiile lor. Cabinetul austro-ungar întimpină dar' cu toată bunăvoința pe statul român, îi recunoaște independența, primește după cuviință pe noul rege în rîndul suveranilor europeni și trece chiar și preste conflictul iscat în cestiunea Dunării, ca să poată stabili bunele relațiuni cu cabinetul din București; ba chiar curtea ne îndeamnă prin intimitatea ei cu

curtea română să întreținem relațiuni de bună vecinătate cu Românii. Și astădată însă interesele speciale ale Ungariei nu sînt identice cu ale monarchiei, și pe când viitorul nostru monarch petrece la Sinaia, diarele maghiare îi batjocoresc pe Români, ba unul dintre ele vorbește în cei mai necuviincioși termini despre regele României, amic al curții noastre. Deci și astădată interesele speciale ale noastre au fost sacrificate.

Adînc însă, foarte adînc jignite au fost interesele speciale ale Ungariei prin cea din urmă schimbare ce s'a făcut în relațiunile externe ale monarchiei. Skiernievice este și rămîne un fel de al doilea Világos. Și în zadar 'și-a manifestat opiniunea publică maghiară nemulțumirea atât prin presă, cât și în parlament, ministrul-președinte a trebuit să recunoască dimpreună cu majoritatea dietei, că interesele monarchiei trebuie să primeze, și interesele speciale ale Ungariei au fost și astădată sacrificate.

E un lucru foarte trist acesta.

Dintre două una: ori monarhia este o nenorocire pentru Ungaria, ori Ungaria este pentru monarhie un izvor de situațiuni penibile.

Presupunem dar', interpretăm, tragem conclusiunea, că trebuie să fie în monarhie cercuri alcătuite de oameni preocupați de interesele comune tronului și întregii monarhii, pe care îi supără această Ungarie, care are atât de multe interese speciale, și ar dori poate să aibă o altă Ungarie mai pătunsă de identitatea de interese, care o leagă de celelalte țări și popoare ale monarchiei.

Căci, la urma urmelor, nu este Ungaria ea însăși izvorul de situațiuni penibile, ci o parte numai din ea, un popor, este națiunea maghiară, care nu e dispusă a renunța de bună voie, când interesele comune o cer aceasta, ci voiesce ca totdeauna interesele ei să primeze, nu e dispusă a servi patria comună, ci stărue ca toate puterile monarchiei să fie puse în serviciul ei și angajate în lupta pentru realizarea aspirațiunilor ei speciale, pe care ea însăși, din propria-i vrednicie, nu le poate realiza.

Dar' aceste sînt presupuneri, la care recurge un biet diar din opozițiune în lipsă de informațiuni pozitive.

Revistă politică.

Sibiu, 24 Octomvrie st. v.

Ieri am adus scirea despre **moartea contelui Melchior Lónyay**. Deși nu va fi riscat a susține, că prin reposarea lui nu se ivesce vre un gol în viața politică de astăzi a Ungariei, deoarece defunctul în anii din urmă ai vieții sale se ținea cam la o parte de scena politică: diarele maghiare în mare parte au apărut în doliu, nu numai pentru însemnătatea contelui în viața socială, bună oară și ca president al Academiei maghiare, ci și pentru trecutul său politic, de sigur im-

portant. Dacă și cei mai binevoitori apărători maghiari ai contelui Lónyay înregistrează însă greșeli mari atât ale bărbatului de stat cât și ale omului privat, apoi noi Românii în deosebi nu ne putem aduce aminte de dînsul, fără a ne întrista, și săvîrșim un act de îngăduință, dacă trecem cu tăcere elocuentă preste faptul morții sale.

În Cluj cercetarea asupra **alegerii din Cojocna** e în plină curgere. Trebuie să admirăm scrupulositatea, cu care în acest cas se urmează în constatarea unor lucruri, ca și care s'au întemplat așa dicînd drept normale la mai toate alegerile, la cari au luat parte și nemaghiari, în deosebi Români. Una din scirile ultime despre cercetarea din cestiune face adecă cas din aceea, că mai mulți alegători au fost induși în eroare cu alegerea după partide, deoarece vre câțiva corteși au răspândit credința, că baronul Ioan Kemény ar fi din „stînga“. Ei deci au votat în această credință pentru „partidul stînga“. Dar' apoi ce va să dică aceasta față cu cele ce s'au petrecut în Cehul, în Bocșa etc? *Ia Bauer, das ist ganz was anders!* Acolo n'a stat candidat maghiar față ear' cu candidat maghiar; prin urmare „*Schwamm drüber!*“ au dis domni din dietă și n'au avut să mai constate și legitimitatea gravaminelor neasămănat mai mari, dar' din nefericire românesci.

Faimale despre **mediațiunea Englierei în conflictul franco-chinez** circula mereu, după-ce în mai multe rînduri au fost deja desmînte. „Tems“ crede că guvernul englez face de bună voie pași, pentru a îndemna-o pe China la o soluțiune satisfăcătoare. „Tems“ ține de neîntemeiate faimele, după care China ar fi respins intervenția, și dice că aceasta se reduce la un arbitriu în cestiunea de despăgubire. Dacă ar premerge executarea perfectă a tractatului de Tșientșin în privirea deșertării Tonking-ului, aceasta ar fi după organul francez o soluțiune acceptabilă. Avînd însă în vedere obiceiul Chinei, a nu împlini îndatoririle sale, cel mai bun spigin pentru toate negocierile ar fi ocupațiunea efectivă a Tonking-ului.

La Foreign Office din Londra a sosit, precum comunică „Pol. Cor.“ o depeșă, care fixează în esență propunerile lordului Northbrook în **cestiunea Egiptului**. Se dice, că el propune: Protectoratul militar al Englierei asupra Egiptului rezervîndu-se învoirea Porții pentru 10 ani; pentru același timp sistarea amortizațiunii, reducțiunea bugetului civil și militar, și înființarea unei controale internaționale conform propunerilor făcute de lordul Granville la conferința de Londra. Lordul Northbrook speră a obține garanță pentru un împrumut de 8 milioane punți sterlingi spre plățirea indemnitaților și spre coperirea deficitului. Protectoratul militar se-și afle expresie în stabilirea de garnisioane mici în Wady-Halfa și în alte localități mărginașe.

Altcum scirile mai nouă din Egipt nu pot fi chiar plăcute pentru Englezi. Deși nu s'a adevărit căderea Chartum-ului și prinderea comandantului Gordon, totuși se confirmă pe deplin în ultimele depeș, că Mahdiul a concentrat forțele sale în giurul Chartum-ului și a provocat

din nou pe Gorgon la predare. Un număr mare de insurgenți se află în Berlin, și fântănele pe drumurile caravelor dintre Debbah și Chartum sunt ocupate de insurgenți.

Comisiunea bugetară a delegațiunei maghiare.

În ședința dela 3 Noemvrie n. comisiunea bugetară a delegațiunei maghiare a pertractat bugetul armatei. Raportor a fost Stefan Rakovsky; din partea guvernului comun a monarhiei au fost de față ministrul de război contele Bylandt, Lambert și vice-colonelul Pitrich.

S'au luat spre știință rapoartele despre zidirile făcute și despre elevii primiți în academiile militare. Conform raportului ultim s'a constatat că în academia militară din Wiener-Neustadt sunt 261 elevi ear' în academia specială militară 165 și astfel în cea dintâi mai sunt 39 ear' în cea de a doua 35 locuri vacante. S'a constatat apoi că dintre 1987 elevi 850 au primit instrucție și din limba maghiară.

Beöthy dorește ca în institutele militare să se propună și limba maghiară ca studiu obligatoric.

Ministrul Bylandt-Rheidt observă scurt că în *instrucția elevilor se ia în considerațiune limba respectivelor regimente.*

Cheltuielile ordinare ale armatei sunt statore în suma de 97,261,835 fl.; mai mult cu 1,723,628 fl. ca în anul expirat. Comisiunea își exprimă îngrijirea pentru împregiurarea că bugetul armatei în loc să scadă tot crește: în 1868 bugetul era de 68,900,000 ear' acum s'a urcat la 97,261,835 fl. Raportorul, — având în considerare că armătura va trebui să se perfecționeze, pensiunile se ridică și mai fiind și alte multe cesiuni de rezolvat, cari toate pretind urcarea pe și ce merge a bugetului, își exprimă temerea că populațiunea acuzi nu va mai fi în stare a suporta greutatea. Rakovsky recunoaște că nu putem rămâne îndărătul altor state, recunoaște că ministrul de război încât a putut s'a născut să reducă cheltuielile armatei, dar crede totuși a fi sosit timpul pentru a schimba organizațiunea armatei pentru-ca să se ușureze cheltuielile acesteia. Contele Bylandt răspundând la aceste interpelări accentuează că *toate aceste cesiuni economice ar fi ușor de rezolvat dacă nu am avea vecini.* Cu toate că acum stăm în cele mai bune relațiuni cu statele vecine, guvernul de război e silit totuși să urmărească cu atențiune puterea armată a altor state și sumele întrebunțate de aceste pentru desvoltarea armatei. Franța ține o armată activă de 524,000 oameni: asadară de două ori atâta ca noi. Germania, Rusia și celelalte state, toate se născuie a-și perfecționa armata; noi suntem încă departe de ele, dar avem datorința cel puțin să ne îngrijim, ca la nevoie puterea de apărare a monarhiei să poată fi folosită. La noi, în general, susținerea unui soldat e calculată în 320 fl., în Germania 378 fl. de aur, în Rusia 377 fl. ear' în Franța 454 fl. Ministrul de război crede deci

că nu ar fi tocmai consult ca noi chiar să începem a reforma sau reduce armata făcând astfel experimente dubie înainte de a lua inițiativa la aceasta alte state. Referitor la perfecționarea armăturii, ministrul declară că dacă alte state vor introduce un armament mai perfecționat nice monarhia noastră nu poate rămâne îndărătul. Relativ la reforma cavaleriei și perfecționarea artileriei, ministrul dăce că nu atâră de la el ce va aduce cu sine viitorul și în privința aceasta nu poate da nice o asigurare: asigură însă că reformele propuse se vor executa după un plan bine studiat, — dacă relațiunile normale nu se vor schimba.

Ședința proxima s'a decis a se ține în 5 l. c. n. deoare-ce în ziua următoare ministrul comun de război a trebuit să se prezente la ședința delegațiunei austriace.

Diua morților din 1784.

Din incidentul centenarului revoluțiunei lui Horia, diarul Clujan „Kolosvári Közlöny“ scrie un articol în cunoscutul „stil unguresc“ pe care am creșut de cuviință a-l aduce la cunoștința cetitorilor nostri ca o dovadă despre pașii binevoitori întreprinși din a lor parte spre a ne înfrăți Români cu Maghiarii.

„Ieri, în 2 Noemvrie au trecut o sută de ani de când din comuna Căurechi, cercul Bradului comitatul Hunedoarei a pornit a căde în coloare roșie în Ardeal bruma toamnei. Luminele providenței atingeau cu rațe înflăcărâte cerul, al cărui vâl fără de stele reflecta în distanță de mai multe mile lumina purpurie înflăcărată.

„Șoptirea profundă a rugăciunei mortuare a fost cuprinsă de o disarmonie de tipete: vântul ducea din deal în deal tipetele de moarte ale muierilor și vocea înădușită în sânge a bărbatilor. Mormintele închise pentru vecie își întind mâinile lor cu cheile și au tras în afundime pe aceia cari s'au aplecat asupra amintirilor iubiților lor cu durerea sfântă în suflet.

„Sate aprinse, oarde barbare, ungurime ucisă... Cu 5 ani înainte de marea revoluțiune franceză.

„Uitarea e virtute regească, și națiunea maghiară a uitat păcatul lui Horia, Cloșca și Crișan. Nu o mai pomenesc nu mai impută Românilor: aduși aminte, că ai călcat legea Dăcească „nu ucide!“ și-ți adu aminte, că ai executat cu moarte îngreșetoare și înfricoșătoare nevinovați, — muieri și prunci.

„Care dintre rămășițele în viața a familiilor nobile și nenobile a citat ieri lanțurile întunecate ale mănecii, respective, care a săvârșit ieri cu ocaziunea centenarului vreo liturgie sau iluminare? Iartă-le, Doamne, că n'au știut ce-au făcut, — cel mult această rugăciune au șoptit-o vreo rămășiță de a Zudor-escilor, Budak-estilor, Szilvássy-escilor, Nálaczi-escilor și Puy-escilor.

„Presa maghiară nu face sgomot, nu trage consecuenții asupra caracterului Românilor și

unde e vorba de rămășițele continuității de drept, nu cităm lucrurile din trecut săvârșite de Români. În bătaia de pe „Câmpul-merlei“ când a căzut mai întâi domnia tirăniei asupra Europei, cu trecerea Românilor la Turci a câștigat Baiazid cu „fulgerul“ bătaia. — Jertfele mari ale lui Sigismund Báthori, pe cari le-a adus în interesul lui Mihai Vodă, despre cari mărturisesc armele maghiare desgroate în câmpiile dela Călugăreni și Giurgevo, mai târziu le-au răsplătit cu conspirațiunea încheiată cu Basta, carea mai târziu a adus Ardealul în o astfel de miserie, încât oamenii înșiși trăgeau plugul. — Și în 1848 Axente și soții lui n'au promis oare grafiare Maghiarilor din Zlatna și din Aiud dacă își vor preda întăriturile lor și nu i-au stăpânit oare după aceea în mod ne mai aușit?

„Când cităm noi aceste fapte dacă nu ne constrâng?

„Nici când.

„Din contră e revoltător cum se produce în mod demonstrativ Olahimea cu aceste evenimente, pe care ar trebui să le tacă, să le tacă din prudență dobitocească, să le tacă având considerare la dignitatea omenească și din datorință față de D-șeu.

„Memoare, albumuri, portrete și broșure apar una după alta, una după alta urmează sărbătorile din incidentul centenarului și foile române dela noi reînnoiesc rapoartele despre cele petrecute.

„Bucureștii, Iașii, Craiova, sunt teatrele vorbirilor și ale cântecelor exaltate. Curg conductele cu faclă, banchetele și disertațiunile preamăritoare de „revoltă“. Venitul sărbătorii din Craiova e destinat pentru înființarea unei școli române în Săcuime. Tot pasul e plin de provocății politice acute.

„Ne înfiorăm când ne aducem aminte ce s'ar întâmpla cu noi dacă am ajunge cumva pe mâna acestor oameni s'au dacă s'ar mai da o ocaziune ca ceea de pe timpul lui Horia și al Iancului. Ultraiștii ce se glorifică pe toată ziua ar fi capaci a reînnoi torturele incușițiunei.

„Pentru ce?

„Pentru-că cel dintâi frate a omorât pe al doilea, al cărui lucru i'a fost mai plăcut lui D-șeu; din invidie pentru-că pe prețul morții a milioane și milioane de eroi ne-am câștigat o patrie, aceasta am păstrat-o și de present am asigurat-o, din mărginirea popoarelor primitive, cari susțin a se deriva dela de, din neexperiență, creștând că pentru a ajunge la gloria lumească e de ajuns să ne întindem mâna chiar și cu prețul călcării în picioare a moralității vecinicii.

„Pentru ce?

„Pentru-că cred că urletul trece în semn de muncă obositoare, că de sgomot vor căde murii Iericonului și că agitațiunea poate crea și alte-cele afară de ruinarea proprie a agitatorilor.

„Nu așa d-lor! Popoarele asuprite și adânc jignite nu s'au îndatinate a se ruga în un mod așa mic de spirit, precum lărmuiri voi; inima amărită a popoarelor nu erumpe în astfel de programe înfrumșetate, precum arangiați voi fanfaronade. Voi sânteți nisece perde-vară îmbrăcați în nădragi, cari trăiți din naivitatea poporului,

în cari nu arde spiritul sfânt al D-șeului celui viu, ci vinul de banchete și patimile deșositoare, pentru-că nu ați ajuns dintr'una domni mari.

„Națiunea maghiară a trecut marea roșie, a trecut prin focul de probă și vizunia leilor, scie recunoaște și în altul ceea ce e adevărat și nobil: dar' în starea voastră de ați vede numai o scenă teatrală mărită bună de sbiciuit (korbácsolni) în voi vede nisece cismași politici fără inimă, cari sânteți spre perșarea poporului. Doară nu cumva credeți că noi vom suferi toate.

„Nu sânteți părinții poporului!“

Dar să spunem că „Kol. Közl.“ se vede silit a constata că revoluțiunea lui Horia s'a întâmplat cu 5 ani înainte de marea revoluțiune franceză. O mână de oameni din viața latină au fost prin urmare cei dintâi, cari încep lupta pentru ușorarea sorții țeranului: conducătorii lor au fost oameni fără știință de carte. După 5 ani începe revoluțiunea franceză. Din peana scrietorului maghiar au scăpat aceste cuvinte fără voie.

Foaia maghiară ne dăce altecum că „popoarele asuprite nu s'au îndatinate a se ruga în un mod așa mic de spirit, inimă amărită nu erumpe în astfel de programe înfrumșetate.“ Aceasta nu avem lipsă să ni-o spună tocmai Maghiarii. Dacă o dăceam noi, ni se imputau, de sigur tendențe revoluționare.

Dacă căutăm la întreg articolul ne pare ca și când lui „Kol. Közl.“ îi este frică ca nu cumva națiunea maghiară să uite încordările din trecut dintre noi și Maghiari, și pentru-ca să-și aducă aminte de toate atinge și încordările din anul 1848, încât s'ar pară că voiesce să ne spună că n'au uitat că au să ne pedepsească; și ca nu cumva articolul să fie prea slab pentru a produce mânie, constatează că se înfioră când își aduce aminte ce s'ar întâmpla cu dinșii când ar ajunge pe mâna noastră. Pe noi născuța de a născuie mânie asupra noastră, tocmai din partea Maghiarilor, nu ne născuie cătuși de puțin. Un lucru prea cunoscut îl repetăm și de astă-dată: Maghiarii n'au cătuși de puțină politică; lupta desperată pentru conservare, spaima viitorului îi face confusi. Noi le scim năcazul.

Correspondențe particulare

ale „Tribunei“.

Alba-Iulia, în 3 Noemvrie n. 1884.

După-ce de un timp s'a sbiciuit purtarea cea apatică, ce se simția între conducătorii din localitatea noastră, mă grăbesc a vă face comunicare despre o faptă deamă de bărbăți maturi și de un început la bine.

La magistratul din loc în decursul lunii Septemvrie a. c., a devenit postul de exactor și tutor orfanal vacant. Deja la începutul lunii lui Octomvrie se pusese la ordinea țilei alegerea în acest post. Ivindu-se și un Român calificat

Foița „Tribunei“.

Aluna.

O hazlie întâmplare pădureață

Tradusă din limba germană

de

Nicolae Corcheșiu.

(Fine.)

Cu greu s'ar pute spune, ce impresiune a făcut această mărturisire asupra celor prezenți; scim însă un lucru: că Elena și Felix respirau mult mai ușor, ca pe timpul cât a durat convorbirea de mai sus.

„Dar' apoi, pentru-ce nu 'mi-ai spus d-ta nimic despre aceasta?“ întrebă forestierul necăjit.

„Dl Eiler îi răspunse cu liniște:

„Eu am tăcut din motivul, că d-ta nu m'ai întrebat, și apoi din purtarea d-tale față de mine, de când sunt aici, n'am putut nici decum afla, care este scopul și intențiunea d-tale, deși am cercat să o află.“

„Aci nici dracul nu se poate descurca!“ îi întâmpină Waldraff. „Dar' apoi pentru-ce nu 'mi-a scris tatăl d-tale nimic.“

Cel întrebat, luându-și un aer serios, îi răspunse: „Pentru-că vor fi în curând trei ani de când a murit.“

Acum se făcu și forestierul mai serios și

șopti în el: „Pentru acea dar'!“ Omul nici când să nu facă speculă și cu deosebire nu cu ființe, cari au minte și judecată, și dispun singure de inima și simțemintele lor. El era foarte supărat, din contră însă Elena și Felix, ei strângeau cu cordialitate mâinile bărbatului, care le redase earăși speranța, că cu timpul totuși vor deveni fericiți.

Baronul privind și ascultând cele vorbite, simția oare-care plăcere, oare-care mulțumire, sciindu-le acum toate, adause cu un zimbet de mulțumire și cu o mișcare grabnică:

„Hm, hm, eu propun un alt mire. Nu pre mine“, dăce el zimbând, „nu, eu sunt prea bătrân, de o sută în curând.“ Se uită după aceea la pădurarul, care privia spre dînsul cu mirare. „Nu pre mine“, dăce, „ci pre acesta.“ El arătă spre Felix. „El se numește Felix, cel norocos, și cunoaște pre Elena lui.“

„Varga de alun încă a cunoscut-o el“, adause dl Eiler rîdînd.

„Da, alune și sărutări“, grăi baronul frecându-și mâinile.

„Aș!“ dăce forestierul, „despre așa ceva nu poate fi vorba.“

„Nero! Nero!“ strigă acum corbul, pre care l-a fost călcat baronul cu păpușul seu cel mare.

„Hi, hi, — rise baronul, Waldraff! auți d-ta? De aici poți lua o bună învățătură! Hi, hi, Nerone, ticălosule, hi, hi. Dl acesta“, — el arătă pre Felix, „va primi postul de învățător în Ebensee, fiind-că el 'mi-a procurat pre Neron al meu, ear' apoi bani, îi voi da atăția, cât sunt vrednici toți talerii acestia.“ Cu aceste își îndesă mâinile în taleri, privind cu o ochire vicleană spre forestier.

„Tată!“ dăseră acum Elena și Felix deodată.

„Tată!“ dăce acum și micul Felix, „nu fi așa de mănios! Uite, ei s'au sărutat așa de des, și dacă tu nu vei dăce da, atunci să scii sigur, că Elena trebuie să moară.“

Aceste argumente ale micului Felix, pătunseră adânc în inima pădurarului, producând efectul dorit de cei doi amănți, fiindcă el răspunse în modul seu brutal: „De toate aceste eu sunt vinovat! Așa dar' în numele Dra... Domnului“, adause el coregându-se. Se întoarse apoi în călcăie și plecă; cei doi amănți însă, cari uitaseră toate suferite, și nu simțiau alta decât fericire și mulțumire, îi opriră calea, și el, vădînd toate aceste, pre lîngă toată supărarea ce o simția încă, se arătă mai voios și-i îmbrățișă numindu-i copiii sei.

Câteva minute după aceste, cei prezenți

plecară cu toții către casa pădurarului. Înainte mergea trăsura baronului, în care era așezată urna cu comoara de argint, pre care bătrânul servitor o privia cu plăcere și lăcomie. Imediat după trăsura urmau pădurarul cu dl Eiler, vorbind despre una și alta; lor le urma baronul cu frumoasa Elena. Baronul se părea însuflețit și nu înceta a lăuda frumuseța împăratului seu Neron. Făcuse o cunună din viță sălbatecă, a fost pus-o pre fruntea de alabastru a Elenei, și mulțumit de idea sa, își frecă mâinile cu îndestulare. Lor le urmau cei doi Felix. Micul Felix a trebuit să i se dea voie să ducă dînsul până acasă aluna cea aducătoare de fericire. Voios cum era, cânta din toată puterea în pădurea tăcută: „Cumnatul meu se cheamă Felix, ca mine Vallero!“

În urma tuturor venia corbul sărind și strigînd din când în când: Nero! Nero!

Baronul Bisam scrisese decretul de numire pentru Felix fumând o lulea de tutun și bînd câte un păhar de vin. Când fu apoi terminat și subscris, îl predete pădurarului, care cetindu-l, când ajunse la sfîrșit, nu-și putu stăpâni risul; baronul îl privi cu uimire.

„Dl baron a subscris pe împăratul Neron“, dăce el rîdînd cu hohot.

Aușind aceasta, toți cei de față trebuiră să rîdă de confusia baronului cu Neron al lui.

spre a fi candidat la alegerea aceea, aceasta nu le conveni celor ce ar dori să nu vadă pe nici un Român în oficiu, deci se amână alegerea cu scop vedit de a eluda alegerea candidatului român.

Sub asemenea proștiți s'a convocat reprezentanța urbană pe ziua de azi.

Cu bucurie constataz, cumcă pășirea solidară a Românilor și ajutorul dat de câtră unii cetățeni bravi germani au învins, alegându-se candidatul român, Augustin Sas cu absoluta majoritate față de candidatul oficios Kuhn și de Armeanul Csiki, cari ambii nici nu știu macar bine a serie, decum se scie și preceapă ceva din cele oficiale.

Ne mirăm cum s'a putut pune la candidare asemeni nepreceptuți, și tare este temein de a crede, cumcă șoviniștii nici că mai căută la calificațiune, ci îndeasă la posturi pe ori ce om necualificat, numai ca să poată exclude pe Români.

Doresc ca solidaritatea noastră să rămână și de aci înainte tare, și va servi de basă la ori ce întreprindere spre binele comun.

Decebal.

Din comitatul Târnavei mici.

Stimate Dle! Vin să vă scriu ceva din Dieș-Szent-Márton, capitala comitatului — oarecând a Cetății de Baltă — astăzi botezat de Tisza al „Târnavei mici,” care, de când 'și-a luat rămas bun contele Ludovic de Tisza, fiind în vîntarea sa cea vestită, a devenit renumită mai ales din împregiurarea, că optând contele L. de Tisza pentru. cercul electoral al Seghedinului, astăzi este un loc, cătră care atât guvernul, cât și stînga extremă, adică Kosutianii, caută cu o grijă ne mai pomenită pe aici.

Este știut, că cercul electoral din jos al comitatului „Târnavei mici” cu locul de alegere în D. Sămărtin, astăzi este vacant, avînd a se face alegerea în 6 Noemvrie st. nou.

Alegătorii sînt Sași, Români și Maghiari, cei din urmă în număr relativ mai mic, așa încât, dacă Sașii s'ar uni cu Români, Maghiarii nici odată n'ar pute reuși cu candidatul lor, fie acela de ori și care partidă politică, — durere însă lucrurile stau altfel, Sașii nici odată nu se alătură la Români, fie aceștia activiști ori pasivisti, fiindcă nu uită, că ei au fost oarecând aliații Maghiarilor contra Românilor; și dările lor pot să-i înjure pe Maghiari, când e vorba: dacă se se alătură la politica Românilor ori la a Maghiarilor, ei totdeauna se vor alătura la cea maghiară, cu toate că alăturându-se la politica Românilor, ei ar face ca Maghiarii din comitat să-și piardă capul, dar' așa cu ajutorul lor Maghiarii pot alege dintre candidații de o partidă ori alta.

Așa stînd lucrul, pe la noi astăzi nu veți decât calesce cu corteși. Înșuși comitele suprem, sfîrmătorul Sașilor din comitatul „Târnavei mari” contele G. Bethlen, fiind prefect și al comitatului „Târnavei mici,” în toată ziua se întoarce prin D. Sămărtin, ține conferențe preste conferențe în Blășel la contele I. Haller, ba în zilele aceste a adunat pre toți funcționarii de stat și comitatensi

„Hm, hm, acesta e lucru fatal”, — dîse baronul, luând apoi condeiul, trase preste împăratul Neron o dungă groasă, încât îl acoperi cu totul în negreală, apoi începî să scrie din nou cu litere mari și groase, dîcînd totodată și cu voce înaltă, pentru-ca să nu mai greșească: „Baron de Bisam.” Apoi adause cu un suris copilăresc: „Și el totuși trebuie să figureze pe decret.”

În locul sigilului propriu baronul apăsă în ceară roșie banul de aur cu partea, pe care era bustul împăratului Neron, apoi începî a-și freca mâinile cu mulțumire, vîdînd, că încercarea lui a avut reușită bună.

După aceste Felix se aședă la pian, și cântă o piesă de dans, la tactul căreia Elena dansă cu mirele ei de odinioară, ales de tatăl-seu, ear' bîtrînul baron bătea tactul, bătînd cu împăratul Neron în paharul seu de vin.

În ziua cununiei Elena avea la gît un foarte frumos colan de mîrgăritare, pe care 'l-a fost primit drept cadou dela baronul Bisam. La mijlocul colanului în partea dinainte, era legat în aur un mîrgăritar fără lustru, care însă contribuise foarte mult la lustrul, ce-l aveau ceilalți; — era Aluna.

spunîndu-le verde în ochi, că trebuie să participe la alegere și încă să voteze pe candidatul guvernamental. Subprefecții, patru la număr, nu fac alta decît cutrieră satele și dau porunci la alegători, fără deosebire de naționalitate să se prezente la alegere, votînd pe candidatul guvernamental.

Mă vei întreba, dle Redactor, că pentru-ce această fierbere și pierdere de timp și lucru din partea organelor guvernamentale acolo, unde un conte L. de Tisza a fost proclamat de deputat? La asta vă răspund, că frica guvernamentală provine de acolo, că vice-comitele comitatens dl L. Szilágyi, ca persoană cu capacitate și cu popularitate mai ales la așa numiți nobili (gentry) s'a pronunțat, că el nici odată nu va admite să se considere comitatul de un asil pentru persoanele guvernamentale cădute în alte cercuri electorale și că dînsul este pentru un candidat născut din comitat, pe când guvernul cu tot prețul voiesce să fie ales baronul Ioan Kemény, cădînd în alt cerc electoral, ear' de altă parte vede că Kosutianii 'și-au pus de candidat pe Stefan Kinizsi, fost honved în 1848 și emigrant, ear' de prezent maior în pensiune în statul honvedilor, și apoi trebuie să știți în zilele aceste ne-au onorat cu prezența lor agitătorii vestiți Ugron Gábor, Orbán Balázs și Hermann Otto, cari cutreeră satele promițîndu-le Românilor ca și Sasilor cerul și pămîntul numai să iee parte la alegere și să voteze pentru opozițiune.

La toată această comedie mă vei întreba, că Români ce fac? Lasă-se ei a fi ademiniți de o parte ori de alta? La asta îți răspund, că poporul va fi dus la urmă mai ales de câtră organele guvernamentale, fiindcă după cum dîcea la conferența din acest an un deputat, mi se pare dl Brediceanu, lipsesce „scolarizarea” poporului, fără de care nu ajung nimic conferențele și programurile cele mari și frumoase. Avem și noi un comitet electoral, însă nu-mi aduc aminte să se fi adunat dela conferență măcar de a spune ce s'a făcut în Sibiu, și ce ținută au să iee Români față cu fierberile electorale, ba precum sînt informat, chiar în cei ce au fost la Sibiu, onoare excepțiunilor, își pun mulți dintre frații Maghiari speranța, că vor fi spriginiți, firesce că departe este dela mine de a crede, că s'ar afla vre-unul dintre cei ce au fost la Sibiu sau sînt membrii comitatului, să alunece a da mîna de ajutor pe „față” la vreuna dintre partidele concertante, destul că sînt convins acum în ajunul alegerilor, cumcă Români nefind politicesce „scolarizați” și de astă dată vor servi de material la bateria, cu care guvernul va strivi opozițiunea extremă, și acel guvern odios a lui Tisza și de asta dată va primi de bun ajutorul aceluia, pe care de mult 'i-a trimis la București; ear' d-nii Maghiari opoziționali dimpreună cu dl vice-comite vor contempla asupra mijloacelor de victorie ale guvernului mîngăindu-se că totuși pot să fie în pace, pentru-că din partea naționalităților nu 'i-a molestat nici un candidat după cum prevestise la un banchet chiar dl vice-comite îndemnînd pe connaționalii sei la concordia contra naționalităților din comitat, pentru-că patrioți afară de Maghiari nu sînt; săraci Români! voi numai atunci sînteți patrioți și fii buni ai patriei, dacă votați pentru candidatul maghiar!

Un alegător român străin
în acest cerc.

Cernăuți, 1 Noemvrie 1884.

Sărmană limbă română! să fi întru adevăr blîstămată de soarte ca fiii de român să se rușineze a vorbi românește? Ce vorbă, ce are soarta cu tine, ea 'ți-a dictat să fi mîndră, melodioasă și să faci chiar pe străini să te învețe, dar rușine de dece ori rușine aceluia, cari preferă pe cea germană naintea ta. Eacă un semn, că acești adoratori, ba eram să dîc, adoratoarele limbei germane, care, dacă au cetit pe Goethe fără ca să-l fi priceput, să cred a poseda tot tezaurul limbei germane și că limba română, știți limba în care doicele le-au spus basme, când erau mici, e limba țeranului prost, care nu-i „deutsch gebildet” dar' e gras și bun de jumult.

Nu știu s'au jurat d-lor ca să numai vorbească românește, căci de le grăiesci în limba română, când din păcate ai nenorocirea, de a veni la un loc cu d-lor, ele îți răspund în limba germană. Oare limba română n'ar pute să fie cultivată în casa fie-cărui preot român, și nu cea germană? Aceasta-i și cauza că, „Candela”

(foaie bisericească din Cernăuți) stă aruncată pe sub pat, se înțelege fără dea fi tăiată, pe când alte foi române din Transilvania și România nu pot să treacă pragul budoarului cucoanei preotese, pentru-că d-ei are mânia dea educa copilele „deutsch”. Va să dîcă are să le mărte după un German, așa?

Taci măi nene! după un teolog, știu de aceea, care ar pute lucra ceva pentru binele nației sale, dar', de oare ce „dulcinea” cere ca să vorbească germănesce, d-lui din galanterie și cedează, astfel merg lucrurile și... merg de minune.

Apoi să nu riți când veți, că predicatorul român nu scie românește, când Români, întîlnindu-se cu Români, vorbesc germănesce, corespundează germănesce, trăiesc germănesce, gîndesc germănesce și adună bani jidovesce de pe blană românească.

Binevoii d-lor, a primi deosebita stimă ce vă conservă I. L. și dacă veți primi aceste rînduri sau îi auzi de ele, roșînd veți pute să dîceți: deacum să mai dăm și pe românește, că la dincontra acest I. L.*) are să mai spună multe, cari dîu! n'are să ne facă cinste.

Cronică.

Moștenitorul de tron Rudolf a primit în Laxenburg în o audiență mai lungă comisiunea militară Japoneză ce călătorește prin Europa pentru studiarea instituțiilor armatelor europene.

Politica externă și delegațiunile. Comisiunea pentru afacerile externe a delegațiunii ungare va dezbate în ședința de mîne interpe-lația ce are de cuget a adresa ministrului de externe relativ la starea politice externe.

O scrisoare a Regelui României. „Monitorul Oficial” al României publică scrisoarea Regelui adresată din Sigmaringen d-lui președinte al consiliului de ministri. Eată această scrisoare: „Scumpul meu președinte al consiliului!

„Cu ocaziunea serbării a cîincezii aniversări dela căsătoria iubitorilor mei părinți, am primit din toate unghiurile țerei cele mai călduroase felicitări.

„Aceleași sentimente vii, cari pururea Ne-au încungiurat, manifestându-se în toate momentele solemne ale vieții Mele, de când destinul ei s'a contopit cu menirea frumoasei noastre Români, au sosit și de astă dată credincioase să-Mi dovedească încă odată dragostea scumpului meu popor pentru Mine și întreaga Mea familie.

„Îți poți dar închipui căt de mult au trebuit ele să bucure inima părinților Mei și a Mea.

„La această nouă dovadă de iubire, ce cu recunoștință am primit, te rog să arăți din parte-Ne tuturor înaltele Noastre mulțumiri, și să-i asigurați, că Noi primim dragostea națiunii române ca cea mai strălucitoare podoabă a Domniei Noastre; ear devotamentul ei pentru coroană și dinastie ca cel mai prețios dintre bunuri.

Carol.

„Sigmaringen, 12/24 Octomvrie 1884.”

Serbarea centenarului revoluțiunii lui Horia în București a decurs în cea mai mare liniște. Se proiectase și o retragere cu torțe, însă auctoritățile locale au interzis ori ce demonstrațiune sgomotoasă astfel, că societatea arangitoare din cauza aceasta abia a putut afla local pentru ținerea banchetului. Deci Transilvănienii, cu partea simpatetică a tinerimei studioase de aici, se adunară în localul societății „Carpații” unde după prezentarea biletului li se făcî comunicare despre localul banchetului, la „Cosman”. Aici își petrecură împreună până la 1 oară dimineața. S'au aridicat mai multe toasturi rostite cu simț național. Petrecerea a fost animată, dar între limitele bune orîndueli și deși poliția s'a abătut și pe aici, nu a fost conturbată de nimeni. Așa dar' serbarea lui Horia, de care Maghiarii atât de grozav se temeau, nu a fost nici oprită, nici atât de grozavă cum presupuneau ei.

Un bal la Iași în folosul scoalelor noastre. „Curierul Balașan” anunță, că studenții universitari din a doua capitală a țerii vor da un bal în folosul scoalelor române de dincoace de Carpați.

Acest bal va avî loc Sîmbătă, 27 curent, v. în sala teatrului național din Iași.

A nins la Bacău, Botoșani, Brosceni, Buhuși, Burdujeni, Fălticeni, Mihăileni, Neamțu, Pânciu, Păscani, Peatra et. etc., precum comunică „Românul”.

Din Basarabia se comunică, că guvernul rus a concedat societății căilor ferate din Sud construirea a patru linii ferate, în lungime de

245 verste și cari vor avî de centru orașele Mohileu și Chișineu.

Aceste linii nu vor fi numai nisce linii ferate curat strategice, ci ele vor înlesni și transportarea produselor din Basarabia. Aceasta era o trebuință foarte mult simțită, căci județele Iași, Hotin și Soroca numără în raionul lor preste 200,000 desiantine de pămînt arabil și care nu este cultivat din cauza lipsei de căi de comunicațiune.

Terenurile, prin cari vor trece aceste nouă linii ferate produce preste 43,500,000 puduri de grîne pe an, din cari 23,000,000 se consum pe loc, ear 20,500,000 se exportează.

Tot din Basarabia se anunță că stagnațiunea în afacerile cu grăul este completă. Sînt proprietari, cari posed preste 300,000 puduri de grîne fără a le pute vinde deoare-ce nu se caută mai de loc, și grăul se vinde cu 80 Copeici pudul.

Din Sofia se anunță că generalul Cantacuzin, ministru de resbel bulgar, a înmănat principelui Alexandru un proiect de reorganizare a armatei bulgare. După acest proiect infanteria va fi împărțită în 8 regimente și oficerii superiori vor fi aleși dintre militarii ruși.

Posta ultimă.

Budapesta, 4 Noemvrie n. Comisiunea de justiție a casei deputaților va discuta Joi asupra proiectului de lege despre înmulțirea judecătorilor cer-cuale.

În ședința de astăzi a comisiunii budgetare a delegațiunii austriace ministrul de externe a dat un exposeu foarte important despre situația politică externă, răspundînd la o întrebare a referentului baron Hübner. Ministrul accentuă cu deosebire raporturile amicale cu Germania, cu Rusia și cu toate celelalte state vecine, care garantează susținerea păcii și sînt a se considera drept garanță în contra unor complicațiuni europene.

Secretarul de stat Beniczky a fost ales în unanimitate deputat al cercului electoral Ilava.

Berlin, 4 Noemvrie n. Împăratul a luncat în casă, și vătămându-și puțin umărul s'a abătut dela intenția de a face excursiunea de vînătoare la Wernigerode.

Cair, 4 Noemvrie n. Wolseley a primit o depeșă ddto 2 l. c. n., după care Mahdi-ul a provocat pe Gordon la predare. Gordon a răspuns, că va ține Chartum-ul încă 12 ani. Mahdi-ul s'a retras apoi.

Serviciul telegrafic

al

„TRIBUNEI”.

Budapesta, 5 Noemvrie n. Profesorul de universitate Chirilă Horváth a reposat azi înainte de ameați.

Delegațiunea ungurească. În ședința de înaintea amezii a comisiunii pentru afacerile externe au fost prezentate ministrului de externe întrebările acele, despre care delegațiunea ungurească dorește deslușire. Întrebările consună în esență cu acele, care au fost prezentate în ședința de ieri a comisiunii budgetare a delegațiunii austriace ministrului de externe și la care acesta a răspuns. Comisiunea delegațiunii ungurești pentru afacerile externe va asculta în ședința satorită pe 7 l. c. n. informațiunile ministrului.

Paris, 5 Noemvrie n. Aici circula fama despre încheierea păcii cu China pe basa cesiunii la Franția a insulei Formosa pe timp de 21 ani.

Newyork, 5 Noemvrie n. Este îndoelnic, dar' se pare după unele presenme, că democrații au învins la alegerea președintelui Statelor-Unite ale Americii de Nord.

Roma, 5 Noemvrie n. Fama despre o crîsă iminentă de cabinet e neîntemeiată.

Turin, 5 Noemvrie n. Împărțirea premiilor la exponenți a avut loc în prezența părechei regale, a ministrilor și dignitarilor. Grimaldi a ținut o cuvîntare în care provoacă pe Italiani să păsească mereu înainte pe calea progresului, cultivînd artele și industria.

Director: Ioan Slavici.

Redactor responsabil: Cornel Pop Păcurar.

*) Sîntem invitați a declara, că I. L. este un autor la facultatea teologică, cursul III.

Redact.

Editura și tiparul Institutului tipografic, societate pe acții în Sibiu, sub responsabilitatea lui **Michail Gerula**.